

LearnHebrewPod.com

The first conversational Hebrew course by Podcasts
Learn to speak Hebrew as it is spoken in Israel

Lesson 40 C

Yad VaShem-A Memorial and a Name

Learn Hebrew Pod™
Language Fountain Ltd.
All rights reserved ©
contact@learnhebrewpod.com
www.learnhebrewpod.com

"וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי, יָד וְשֵׁם-טוֹב, מִבָּנִים וּמִבְנוֹת: שֵׁם עוֹלָם אֶתֶן-לוֹ, אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת."
ישעיהו, פרק נ"ו, ה'

"And to them will I give in my house and within my walls a memorial and a name... that shall not be cut off."

isaiah, chapter 56, verse 5

"ve-natai la-hem be-veyti uvchomotay yad va-shem, tov mi-banim u-mi-banot; shem olam eten lo, asher lo ikaret."

ish-a-ya-hu, perek nun"vav, pasuk hey'

Jonathan: **A Memorial and a Name - Yad Va-shem.** This expression from the book of Isaiah, was chosen as the name for the Holocaust Martyrs' and Heroes' Remembrance Authority, established in 1953 by an act of the Israeli Knesset. Since its inception, **Yad Va-shem** has been entrusted with documenting the history of the Jewish people during the Holocaust period, preserving the memory and story of each of the six million victims, and imparting the legacy of the Holocaust for generations to come through its archives, library, school, museums and recognition of the Righteous among the Nations.

Liat: Located on **har ha-zikaron - the Mount of Remembrance**, in Jerusalem, **Yad Va-shem** is much more than just a museum. As the Jewish people's living memorial to the Holocaust, **Yad Va-shem** is the world's foremost center for documentation, research, education and commemoration of the Holocaust.

*Eran: We would like to express our sincere thanks to **Yad Va-shem** for its cooperation in making this session possible. The materials presented here are courtesy of the **Yad Va-shem** website---www.yadvashem.org.*

Michal: Part of **Yad Va-shem's** mission, as defined by the law establishing it, is to convey the gratitude of the State of Israel and the Jewish people to non-Jews who risked their lives to save Jews during the Holocaust--**Chasidey Umot ha-Olam--the Righteous among the Nations.**

Eran: Attitudes of the mainstream towards the Jews during the Holocaust mostly ranged from indifference to hostility. Most simply watched as their former neighbors were rounded up and killed; some collaborated with the perpetrators; many benefited from the expropriation of the Jews property. But in this world of moral collapse, there was a small minority who mustered extraordinary courage to uphold human values.

Liat: These were the Righteous Among the Nations.

They stand in stark contrast to the mainstream of indifference and hostility that prevailed during the Holocaust. Contrary to the general trend, these rescuers regarded the Jews as fellow human beings who came within the bounds of their universe of obligation.

Jonathan: By the end of 2007, [Yad Va-shem](#) had recognized over 22,000 Righteous Among the Nations from 44 countries. This is one of their stories:

Rescue in a Circus

Adolf and Maria Althoff – Germany

אדולף ומריה אלטהוף--גרמניה

Michal: The Adolf Althoff circus, which consisted of approximately 90 artists and their families, toured all over Europe, and continued its regular activity throughout the war years, traveling from one place to another.

יונתן : קרקס אדולף אלטהוף, שהורכב מכ-90 אומנים ובני משפחתם, נדד בכל רחבי אירופה והמשיך את פעילותו גם בשנות המלחמה, כשהוא נודד ממקום למקום.

Liat: In the summer of 1941, the circus stopped for a prolonged round of performances near Darmstadt in Hesse. One of the visitors at the site was a young girl by the name of Irene Danner. She was a descendant, on her mother's side, of the Lorch family, a celebrated German-Jewish circus dynasty that had settled in the small town of Eschollbrücken near Darmstadt in the 19th century.

ערן: בקיץ 1941, הקרקס חנה לסדרת הופעות ליד העיר דארמשטאט (Darmstadt) בהסה. אחת המבקרים במקום היתה נערה צעירה בשם איירין דאנר (Irene Danner). היא היתה צאצאית מצד אמה למשפחת לורץ' (Lorch), שושלת יהודית-גרמנית מפורסמת של אומני קרקס שהתיישבה במאה ה-19 בעיירה קטנה בשם אשקולברוקן (Eschollbrücken) ליד דארמשטאט.

Michal: Her father was non-Jewish and had been enlisted in the German army. Although Irene was half-Jewish, she and her sister were considered Jews according to the Nazi Germany's racial laws. They suffered from severe discrimination – they had been ostracized by their classmates, and following *Kristallnacht* in 1938, were entirely expelled from school. Irene had to give up violin lessons and was barred from fulfilling her dream of going to ballet school.

יונתן: אביה הלא-יהודי גויס לשורות הצבא הגרמני. על-אף שאיירין היתה רק יהודיה למחצה, היא ואחותה נחשבו ליהודים על פי חוקי הגזע של גרמניה הנאצית ולכן הן סבלו מאפליה קשה. הן הוחרמו על ידי בני כיתתם ולאחר ליל הבדולח, בנובמבר 1938, הן סולקו לחלוטין מבית הספר. איירין נאלצה לוותר על שעורי הכינור שלקחה וכך גם על חלומה הגדול ללמוד בבית ספר לבלט.

From Irene Danner's Testimony:

מתוך עדותה של איירין דאנר

Eran: There was no change at the beginning. I was only sad because they wouldn't let me join the youth movement. But then they began with the inflammatory songs, such as 'Germany awaken, Judea perish'.

מיכל: בתחילה לא היה שינוי. רק הצטערתי על כך שלא הרשו לי להצטרף לתנועת הנוער. אך אז הם התחילו עם שירי ההסתה, כמו למשל "גרמניה עורי, יהודה התפגרי".

Eran: As they were singing 'Judea perish', the kids would point their fingers at me. The teacher Hubert was the worst. He incited my school mates against me. He forbade me to sing in the church choir. Then I was excluded from physical education. All of a sudden my friends Emma and Gustl Roth didn't want to play with me any longer....

ליאת: בעת ששרו את המילים "יהודה התפגרי", הילדים נהגו להצביע עליי. הכי נורא היה המורה הוברט. הוא הסית את התלמידים האחרים כנגדי. הוא אסר עליי לשיר במקהלת הכנסייה. אחר כך סולקתי משעורי חינוך גופני. פתאום, שתי חברותיי, אמה וגוסטל רות', פסקו לשחק איתי.

Eran: At school the children ridiculed me – 'stinking kike'. At home I took off all my clothes and washed them. I soaped my body, brushed my teeth, continuously chewed mint, but to no avail. I was a stinker and I was ashamed to be such 'a kike'....

מיכל: בבית הספר הילדים לעגו לי וכינו אותי "יהודנית מסריחה". בבית הורדתי את בגדיי ורחצתי אותם. סיבנתי את כל גופי, צחצחתי את שיניי, לעסתי מנטה ללא הפסקה, אך ללא הועיל. הסרחתי עוד יותר והתביישתי על היותי 'יהודנית'...

Eran: One day the forester of Eschollbrucken knocked at our door. He barked at us: 'Jews are not allowed to have dogs'. He grabbed our two pets who were standing next to my grandmother, wagging their tails, and took them away. He shot them at the garbage collection point near our house...."

ליאת: יום אחד דפק היערן של אסכולברוקן על דלת ביתנו. הוא נבח עלינו: "יהודים אינם רשאים להחזיק בכלבים!". הוא הרים את הכלבים שלנו שעמדו ליד סבתי וקשקשו בזנבם ולקח אותם אתו אל נקודת איסוף האשפה ליד ביתנו, שם ירה בהם...

Eran: All doors were closing in Irene Danner's face. She therefore went to Adolf Althoff in the hope of being able to join the circus. Although he was well aware of her Jewish descent and despite being subjected to severe control by the German Ministry of Culture, Althoff agreed to engage Irene in his circus under an assumed name.

מיכל: כל הדלתות נסגרו בפניה של איירין דאנר. היא פנתה אל אדולף אלטהוף בתקווה שתוכל להצטרף אל הקרקס שלו. אלטהוף הסכים לקחת את איירין לקרקס תחת שם בדוי, זאת על אף שידע על מוצאה היהודי ואף שהיה נתון לפיקוח קפדני של משרד התרבות הגרמני.

Eran: She soon fell in love with another circus artist, a clown by the name of Peter Storm-Bento from Belgium. They couldn't get married because of the racial laws, but soon had a child and then another.

ליאת: עד מהרה, איירין התאהבה באומן אחר בקרקס, ליצן בשם פיטר סטורם-בנטו מבלגיה. הם לא יכלו להינשא בגלל חוקי הגזע, אך הביאו לעולם ילד ואחר כך ילד נוסף.

Michal: In 1942, the persecution of the Jews of Darmstadt entered a new, lethal phase. On 20 March 1942, the first deportation to Lublin in Poland took place, to be followed by two more deportations in September 1942 and in February 1943. Irene's Jewish grandmother was deported with the last deportation from Darmstadt and the family house was confiscated.

ערן: ב-1942, רדיפת יהודי דארמשטאט עלתה מדרגה נוספת. ב-20 למרץ 1942, יצא המשלוח הראשון של יהודים מדארמשטאט ללובלין בפולין ולאחריו באו עוד שני משלוחים - בספטמבר 1942 ובפברואר 1943. סבתה היהודיה של איירין, ססי לורש, גורשה במשלוח האחרון מדארמשטאט ובית המשפחה הוחרם.

Liat: Irene's mother, Alice, and her sister Gerda managed to escape to the circus. Peter Storm-Bento turned to Althoff and asked him to help his partner's family. "There was no question in our minds that we would let them stay...," Althoff explained after the war, "I couldn't simply permit them to fall into the hands of the murderers. This would have made me a murderer".

ערן: אמא של איירין, אליס, ואחותה גרדה הצליחו לברוח אל הקרקס בו התחבאה איירין. פיטר סטורם-בנטו פנה אל אלטהוף ובקש ממנו שיעזור למשפחתה של בת-זוגו. "היה ברור לנו שניתן להן להישאר..." הסביר אלטהוף לאחר המלחמה, "לא יכולתי להרשות שהם ייפלו לידי המרצחים. זה היה הופך אותי לרוצח גם כן".

Michal: He provided shelter for the three women in his circus until the end of the war. They were eventually joined by Irene's father, Hans Danner, who, like other partners in mixed marriages, had been sent home from the front and ordered to divorce his Jewish wife. Danner decided to defy his commanders and join his family's clandestine existence.

ערן: אלטהוף סיפק מחסה לשלושת הנשים בקרקס שלו עד סיום המלחמה. מאוחר יותר הצטרף אליהן גם אביה של איירין, האנס דאנר, שכמו בני-זוג אחרים בנישואי תערובת נשלח מהחזית אל ביתו על מנת שיתגרש מאשתו היהודיה. דאנר החליט להתעלם מהוראות מפקדיו והצטרף למשפחתו המסתתרת בחשאי.

Liat: Sheltering four illegals during the war years was a high-risk undertaking. Although the circus' relative seclusion did afford some protection from inquisitive eyes, the Gestapo would regularly inspect the circus when it arrived at a new place.

ערן: הסתרתם של ארבעה נמלטים בזמן המלחמה היתה מסוכנת מאוד עבור משפחת אלטהוף. אופיו המבודד יחסית של הקרקס אפשר הגנה מסוימת מעיניים חשדניות, אך הגסטאפו נהג לבדוק את הקרקס בכל פעם שהגיע למקום חדש.

Michal: The Danners would then hide on the premises until the danger passed. The whole circus kept the secret. No one denounced the family, but the Althoffs had to reckon with the ever-present possibility of a denunciation by one or another disgruntled worker. The threat actually materialized once, but the wily circus director knew how to distract the Gestapo officers' attention with a drink or two, giving the illegals extra time to disappear.

ערן: בני משפחת דאנר היו מסתתרים במתחם הקרקס עד חלוף הסכנה. הקרקס כולו שמר את סודם. אף אחד לא הסגיר את המשפחה, אך בני משפחת אלטהוף היו צריכים לקחת בחשבון כל הזמן את האפשרות של הסגרה על ידי אחד או יותר מעובדיהם הממורמרים. החשש אף התממש פעם אחת, אך מנהל הקרקס הצליח להסיח את דעתם של קציני הגסטאפו עם משקה או שניים, ובכך נתן למסתתרים די זמן להעלם.

Michal: On January 2, 1995, [Yad Vashem](#) recognized Adolf and Maria Althoff as Righteous Among the Nations.

ערן: ב-2 לינואר 1995, יד ושם הכיר באדולף ומריה אלטהוף בתור חסידי אומות העולם.

Liat: "We circus people see no difference between races or religions," said Adolf Althoff, when he received the honor.

ערן: "אנחנו, אנשי הקרקס, איננו עושים הבחנה בין גזעים או דתות," אמר אלטהוף בטקס קבלת התואר.

יונתן: "כל המציל נפש אחת – כאילו הציל עולם ומלואו"

"Whosoever saves a single life, saves an entire universe"

סנהדרין פ"ד, מ"ה -
Mishnah, Sanhedrin 4:5 -

Our thanks again to [Yad Va-shem](http://www.yadvashem.org) for their cooperation in making this lesson possible. We encourage you to visit their website at www.yadvashem.org for many other stories of survivors and Righteous Among the Nations, and for a wealth of additional historical and educational materials about the Holocaust.

le-hitra-ot be-shi-ur mispar arba-im ve-achat.